

R O M Â N I A SENAT
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ BIRoul PERMANENT
CABINETUL PREȘEDINTELUI Nr. 1971

Data 28.11.2005

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-21) 313-2531 Fax: (+40-21) 312-5480

Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.579A/2005

la Biroul Permanent

[Signature]

25.11.2005

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
7218 24-11-2005
Nr.

Domnului NICOLAE VĂCĂROIU
PREȘEDINTELE SENATULUI

SENAT
DECIZIE
[Signature]

Potrivit dispozițiilor art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.600 din 9 noiembrie 2005 cu privire la constituționalitatea Legii pentru reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Mihai I, prin care a constatat că “Legea pentru reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Mihai I” este neconstituțională.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE

[Signature]

Prof. univ. dr. IOAN

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Dosar nr. 579A/2005

DECIZIE NR. 600
din 9 noiembrie 2005

cu privire la constituționalitatea
Legii pentru reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut
fostului suveran al României, Mihai I

Cu adresa nr.2098 din 30 iunie 2005 Secretarul general al Senatului a transmis Curții Constituționale sesizarea privind controlul de constituționalitate asupra „Legii pentru reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Mihai I”, formulată, în temeiul art.146 lit.a) din Constituție, și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, de către un număr de 28 de senatori, și anume: Vadim Tudor Corneliu, Aurel Ardelean, Liviu Doru Bindea, Carol Dina, Valentin Dinescu, Viorel Senior Duca, Gheorghe Viorel Dumitrescu, Gheorghe Funar, Constantin Găucan, Ilie Ilașcu, Nicolae Iorga, Irina Loghin, Eugen Mihăescu, Viorica – Georgeta – Pompilia Moisuc, Ilie Petrescu, Petru Stan, Claudiu Tănăsescu, Mihai Ungheanu, Verginia Vedinaș, Antonie Iorgovan, Doru Ioan Tărăcilă, Lupoi Mihail, Aurel Gabriel Simionescu, Otilian Neagoe, Ion Florescu, Ion Toma, Traian Novolan, Ion Rădoi.

Sesizarea a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.4320 din 1 iulie 2005 și formează obiectul Dosarului nr.579A/2005.

Autorii sesizării solicită Curții Constituționale exercitarea controlului de constituționalitate asupra „Legii pentru reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Mihai I”, susținând că „legea prezintă grave vicii de constituționalitate” constând în încălcarea prevederilor art.1 alin.(2) și (3), art.4

4. Autorii sesizării apreciază că art.3 din lege, potrivit căruia Vila Cavaleri, care aparține domeniului public al statului, trece în domeniul privat al statului și este retrocedată în natură fostului rege Mihai I, încalcă dispozițiile art.136 alin.(4) din Constituție potrivit cărora proprietatea publică a statului este inalienabilă. O astfel de reglementare poate determina ca statul să piardă, treptat, proprietatea sa publică.

5. În legătură cu art.4 din lege „care conferă un drept de folosință gratuită pentru fostul suveran și o parte a familiei sale” asupra Palatului Elisabeta, Castelului Peleş, Castelului Pelișor și Castelului Foișor se susține că este contrar art.136 alin.(4) teza finală din Constituție, care prevede că „*bunurile proprietate publică pot fi date în folosință gratuită doar instituțiilor de utilitate publică*”; or, fostul rege Mihai I și o parte a familiei sale nu reprezintă astfel de instituție.

6. Art.2 alin.(1) din lege, prin care „*se aprobă plata unor despăgubiri bănești în sumă de 30 milioane euro*” contravine prevederilor constituționale ale 137 alin.(2) referitoare la moneda națională, care este leul. Autorii sesizării apreciază că legiuitorul avea obligația să redea atât în expunerea de motive, cât și în conținutul legii, modul de calcul al acestei sume.

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.643 din 16 iulie 2004, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a prezenta punctele lor de vedere.

Guvernul României a transmis Curții Constituționale, cu adresa nr.5/216/C.P.T. din 12 iulie 2005, **punctul său de vedere** în sensul că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată, pentru următoarele motive:

1. Cu referire la încălcarea dispozițiilor art.1 alin.(3) și a art.44 alin.(1) și (2) din Constituție.

Legea criticată, în forma trimisă spre promulgare, „se referă la reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Mihai I, astfel încât critica referitoare la nepreluarea amendamentului care a propus acest titlu este neîntemeiată”.

cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate, semnat la Paris la 10 februarie 1947 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.505 din 14 iulie 2003), Legea nr.9/1998 privind compensațiile cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării tratatului dintre România și Bulgaria (republicată în Monitorul Oficial al României, nr.105 din 7 februarie 2002).

4. Privitor la încălcarea dispozițiilor art.136 alin.(4) din Constituție.

Regimul juridic al proprietății publice este stabilit prin Legea nr.213/1998 care, în art.10 alin.(2), prevede că trecerea unui imobil din domeniul public în domeniul privat se face prin hotărâre a Guvernului sau, după caz, a consiliului județean sau a consiliului local. Trecerea unui bun în domeniul privat este una dintre modalitățile de stingere a proprietății publice prevăzute la art.10 alin.(1) din legea menționată.

Dispozițiile art.136 alin.(4) teza a doua din Constituție nu prevăd „în mod limitativ instituțiile de utilitate publică în calitate de beneficiare ale dreptului de folosință gratuită, ci că aceste bunuri pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică. Prin urmare, nimic nu împiedică acordarea unor imobile în folosință gratuită a altor persoane fizice sau juridice, în cazul de față, de altfel, această posibilitate fiind recunoscută și prin art.2 lit.a) din Legea nr.406/2001.”

5. Cu referire la încălcarea dispozițiilor art.137 alin.(2) din Constituție.

Dispozițiile art.2 alin.(1) din legea criticată nu prevăd că plata despăgubirilor se va face în Euro, ci suma la care se ridică despăgubirea, modalitate neinterzisă de lege, și care este utilizată în reglementările în vigoare.

Valoarea despăgubirilor se estimează tot în monedă Euro și în cazul hotărârilor pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, împotriva României, în ceea ce privește cererea reclamanților de satisfacție echitabilă. Această Curte hotărăște ca suma de bani, stabilită în valută, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral și material suferit de aceștia, să fie plătită în lei conform ratei de schimb aplicabile în momentul plății.

Reglementarea în cauză prezintă o serie de particularități care îi conferă o fizionomie juridică proprie, diferită de aceea a actelor juridice de putere, de rang egal și care se impun în mod necesar atenției, în cadrul controlului de constituționalitate, datorită întrepătrunderii și condiționării reciproce dintre aceste particularități și problemele de constituționalitate *stricto sensu*.

1. Chiar în absența unei prevederi prohibitive exprese, este de principiu că legea are, de regulă, caracter normativ, natura primară a reglementarilor pe care le conține fiind dificil de conciliat cu aplicarea acestora la un caz sau la cazuri individuale. Așa cum rezultă din chiar titlul sau, legea dedusă controlului are ca obiect de reglementare situația juridică a unor bunuri, identificate nu doar prin nominalizarea lor *in terminis* ori prin enunțarea unor criterii de identificare, cât, mai ales, prin precizarea apartenenței lor la patrimoniul unei anumite persoane, fostul suveran al României, Mihai I. Indicarea apartenenței bunurilor în chiar titlul legii, nu are însă exclusiv finalitatea unui criteriu de identificare, de vreme ce acestea ar fi putut fi la fel de bine identificate prin simpla mențiune că fac parte din domeniul Peleşci, în primul rând, pe aceea de evidențiere a rațiunii *intuitu personae* a reglementării. Or, în măsura în care, domeniul de incidență a reglementării este astfel determinat, aceasta are caracter individual, ea fiind concepută nu pentru a fi aplicată unui număr nedeterminat de cazuri concrete, în funcție de încadrarea lor în ipoteza normei, ci, *de plano*, într-un singur caz prestabilit fără echivoc.

Potrivit chiar expunerii de motive, însăși rațiunea de a fi a acestei legi o constituie adoptarea unei reglementări speciale, derogatorii de la dreptul comun constituit de Legea nr. 10/2001, în materie de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 -22 decembrie 1989, care își găsește aplicarea, totodată, – cu titlu de premiera – și în materie de restituire a unor bunuri mobile.

Fără îndoială, este dreptul legiuitorului de a reglementa anumite domenii particulare, într-un mod diferit de cel utilizat în cadrul reglementării cu caracter general sau, altfel spus, de a deroga de la dreptul comun, procedeu la care, de altfel, s-a mai apelat în această materie.

Subscriind acestei teze, Curtea ține să precizeze că o atare derogare de la dreptul comun se poate realiza numai, printr-o reglementare cu caracter normativ, așa cum a fost

art.16 alin.(1) din Legea fundamentală, având caracter discriminatoriu și, ca atare, este, sub acest aspect, în totalitate, neconstituțională.

2. Prin definiție, legea, ca act juridic de putere, are caracter unilateral, dând expresie exclusiv voinței legiuitorului, ale cărei conținut și formă sunt determinate de nevoia de reglementare a unui anumit domeniu de relații sociale și de specificul acestuia.

Soluția legislativă adoptată, pe calea prezentei legi, nu utilizează ca premisă, o anumită realitate socială, așa dar, un „dat” obiectiv, ci o prealabilă înțelegere, altfel spus, un acord de voință între fostul suveran și Guvern, realizat practic pe cale de ofertă și acceptare. În speță, oferta constă în comunicarea pretențiilor fostului suveran față de statul român, enunțate pe calea notificărilor formulate în temeiul Legii nr.10/2001 și propunerea de soluționare amiabilă a unora dintre acestea, avansată prin scrisoarea din 12 decembrie 2003 a mandatarului fostului suveran, dl.Andrew Popper ; în ceea ce privește acceptarea, aceasta își găsește expresie în chiar legea adoptată care reține și reproduce, însă, numai obligațiile asumate de statul român față de fostul suveran, căruia i se conferă în exclusivitate calitatea de titular al drepturilor corelative și, deci, de creditor al statului. Legea dobândește astfel fizionomia juridică a unui act unilateral, nu doar prin prisma genezei sale, ca produs al unei singure voințe, aceea a legiuitorului, ceea ce este normal, ci, și prin prisma efectelor sale juridice constând în instituirea de obligații numai în sarcina uneia dintre părți și anume a statului.

Chiar dacă în cuprinsul expunerii de motive este invocată oferta fostului suveran, ca și înțelegerea la care s-a ajuns, acestea sunt și rămân extrinseci conținutului reglementării.

Mai mult decât atât, nici oferta, ca prim termen al înțelegerii- tranzacție și nici tranzacția finalizată, pe baza căreia a fost adoptată legea, nu sunt consemnate prin, înscrisuri întocmite cu respectarea unor exigente legale imperative.

Astfel, în ceea ce privește oferta, întrucât implică o renunțare, nu poate emana decât de la titular sau de la un mandatar al său, împuternicit în mod expres să facă un asemenea act, pe cale de procură specială autentică, cerință pe care dl.Popper nu a îndeplinit-o sau nu a făcut dovada în acest sens.

continue și să finalizeze procedura declanșată potrivit dreptului comun, obținând restituirea în natură sau prin echivalent valoric a domeniului Peleş, din care ar urma să se deducă suma primită cu titlu de despăgubire, care astfel ar reprezenta numai un avans din valoarea integrală a bunului revendicat. Chiar dacă, ținând seama de personalitatea celui în cauză, o asemenea variantă de conduită este practic exclusă, în măsura în care reglementarea legală în cauză o face posibilă juridic, aceasta – cel puțin formal logic și juridic – vine în contradicție cu însăși rațiunea în considerarea căreia a fost adoptată și cu finalitatea urmărită.

Curtea ține să precizeze că întreagă această analiză, la prima vedere extrinsecă domeniului contenciosului constituțional, i-a fost impusă de particularitățile reglementării legale deduse controlului. Caracterul de act individual al acesteia, rațiunea în considerarea căreia a fost adoptată și finalitatea urmărită converg în a conferi concepției de ansamblu a legiuitorului, astfel cum rezultă din examinarea actului, o semnificație esențială în aprecierea concordanței acestuia cu ordinea constituțională.

Așa fiind, deficiențele de formă și de fond evidențiate dau expresie și unor vicii de constituționalitate.

3. Prin definiție, tranzacția are ca finalitate prevenirea sau stingerea unui proces și, ca atare, se încheie între părțile aflate în contrarietate de interese. În speță, acestea sunt fostul suveran al României și statul român, reprezentat de Ministerul Finanțelor Publice.

În condițiile în care, petentul declanșase procedura de drept comun pentru restituirea bunurilor care îi aparținuseră, trecute în mod abuziv în patrimoniul statului, prin formularea de notificări, prevenirea proceselor care ar fi putut urma, se putea realiza pe calea unei sau unor tranzacții între petent și Ministerul Finanțelor Publice, de care urma să se ia act printr-o hotărâre adoptată de Guvern, în cadrul competenței sale de administrare a proprietății statului și de organizare a executării legii. Ca act de aplicare, aceasta urma să reglementeze în concret, regimul juridic al unui anumit bun sau al anumitor bunuri cu caracter litigios, *ut singuli*, așa dar, prin dispoziții cu caracter individual. Guvernul a optat pentru o cu totul alta rezolvare juridică, limitându-și rolul la acela de inițiator al unui proiect de lege, procedeu ale cărui carente au fost evidențiate. Dincolo, și mai presus de cele deja arătate, Curtea consideră că. Parlamentul, arogându-și

Pentru cele expuse mai sus, în temeiul dispozițiilor art.1 alin.(3) și (4), art.4 alin.(2), art.16 alin.(1) și (2), art.21, art.136 alin.(4) și art.146 lit.a) din Constituție, precum și al prevederilor art.11 alin.(1) lit.A.a) și art.18 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

Constată că “Legea pentru reglementarea situației juridice a unor bunuri care au aparținut fostului suveran al României, Mihai I” este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președintelui Camerei Deputaților, președintelui Senatului, primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 9 noiembrie 2005 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Constantin Doldur, Acsinte Gaspar, Petre Ninosu, Ion Predescu și Șerban Viorel Stănoiu, judecători.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Ioan Vida
Prof.univ.dr. Ioan Vida

PRIM-MAGISTRAT ASISTENT,
Claudia Miu
Claudia Miu